

Вяра

14.07 по еретическия, †01 юли по православния календар - Свети безсребърници Козма и Дамян Римски. Свети мъченик Потит

Страдание на светите мъченици Козма и Дамян (Римски) († 284 г.)

След прославянето на земята в плът на Христа, нашия Бог, навсякъде станали известни със своята удивителност подвижите на светите Христови мъченици; защото в тях се е проявила силата на Спасителя; за всички било удивително мъжественото им противопоставяне на мъчителите и непобедимото им търпение. Към числото на тези мъченици принадлежали и тези братя по плът, родени в древния Рим и възпитани в правилата на християнското благочестие - светите страдалци Козма и Дамян, за които предстои да разкажем.

Изучили лечителското изкуство, тези свети братя успешно изцелявали всякакви болести и във всичко им помагала благодатта на Самия Бог. На каквито и болни хора или

животни да възлагали ръце, те веднага оздравявали напълно. Тези изкусни целители не вземали от никого пари за изцеленията, заради което били наречени “безсребреници”. Те искали от изцелените само една безценна награда - вярата в Христа. И действително, те обръщали мнозина в Христа не само в Рим, но и в околните градове и села, които обхождали, за да изцеляват боледуващите. Освен с благодатта на изцелението, те облагодетелствали хората и с щедра милостиня. Те имали голямо, събрано от предците и получено от родителите имущество, което продавали, раздавали на бедните и нуждаещите се; хранели гладните, обличали голите; с една дума, проявявали милосърдие към всички бедни и нямащи. Когато изцелявали бедните, те обикновено им казвали така:

- Ние само възлагаме ръце върху вас и нищо не можем да направим със своята собствена сила, а всичко извършва всемогъщата сила на Единия истинен Бог и Господ Иисус Христос; ако повярвате в Него и не се усъмните, веднага ще оздравеете.

И те, вярвайки, наистина получавали изцеление.

Така всеки ден много хора, отвръщайки се от идолопоклонническото нечестие, се присъединявали към Христа.

Жилището на тези свети лекари се намирало в едно село край Рим (където било имението на родителите им). Живеейки тук, те просвещавали със светата вяра всички околни селища.

Междувременно дяволът, завиждайки на такъв сияещ с добродетели живот на светците, накарал някои свои слуги да отидат при царя и да оклеветят невинните. По това време в Рим царувал Карин. Той, като послушал клеветниците, веднага изпратил войници в селото, където живеели светците, със

заповед да ги хванат и да ги доведат при него на разпит.

Когато царските войници стигнали до селото, в което живеели светците, и започнали да разпитват за Козма и Дамян, вярващите се събрали при братята и ги умолявали да се скрият някъде за кратко време, докато премине гневът на царя. Но светците не само не послушали този съвет, а, напротив, намислили сами да се явят пред търсещите ги войници, желаейки с радост да пострадат за Христовото име. Когато при тях се събрали много вярващи и със сълзи ги умолявали да запазят живота си не заради себе си, но заради спасението на другите, те - макар и против волята си - ги послушали. Тогава вярващите ги скрили в една пещера.

В това време войниците, след като дълго и навсякъде търсили светците и не ги намерили, от гняв и досада заловили някои благочестиви мъже от това село, оковали ги във вериги и ги повели към Рим.

Като узнали за това, светите Козма и Дамян веднага излезли от пещерата и бързо тръгнали след войниците; догонили ги по пътя и им казали:

- Освободете невинните, а нас хванете, защото ние сме тези, които ви е заповядано да заловите.

Така войниците, като освободили мъжете, сложили окови на светите Козма и Дамян и ги повели към Рим. Тук светците били оковани и затворени в тъмница, в която стояли до сутринта. Като настъпило утрото, царят седнал пред народа в съдилището, което се намирало на мястото, предназначено за зрелища; като заповядал да доведат пред него светите затворници Козма и Дамян, царят с висок глас им казал:

- Вие ли се противите на боговете на нашите бащи и с каква вълшебна хитрост даром лекувате болестите у хората и

животните, съблазнявайки простите хора да отстъпват от боговете и законите на бащите? Но поне сега оставете своето заблуждение и послушайте моя съвет; пристъпете, принесете жертва на боговете, които ви търпят досега. Боговете, бидейки обидени на вас, не са ви въздавали зло за зло, макар и да са могли да ви въздадат, но търпеливо са очаквали обръщането ви към тях.

А светите Христови угодници сякаш с едни уста отговорили на царя така:

- Ние не сме съблазнили нито един човек; не знаем никаква вълшебна хитрост, на никого не сме причинили никакво зло, но изцеляваме болестите със силата на нашия Спасител и Господ Иисус Христос, както Той е заповядал, казвайки: “болни изцерявайте, прокажени очиствайте”. Правим това, без да изискваме нищо, защото така е завещал Спасителят, Който е казал: “даром получихте, даром давайте”. Ние не искаме имущество, но търсим спасението на човешките души и служим на бедните и немощните като на Самия Христа, защото Той приема като сторени на Него благодееанията, извършени заради тях, казвайки на благодетелите: “защото гладен бях, и Ми дадохте да ям; жаден бях, и Ме напоихте... гол бях, и Ме облякохте. Тези Негови заповеди се стараем да изпълняваме, надявайки се да получим от Него награда в безкрайния живот на Небесното Царство. Никога няма да се съгласим да се покланяме на признаваните от тебе за богове. Покланяй им се ти и тези, които са съгласни с тебе! А ние добре знаем, че те не са богове. Ако ти, царю, желаеш, ние ще ти дадем добър съвет, за да познаеш Единия истинен Бог, Твореца на всичко, Който “оставя Своего слънце да грее над лоши и добри, и праща дъжд на праведни и неправедни” - за нашите потребности за слава на Своего превелико име: отстъпи от безчувствените и бездушни идоли и Му служи!

Император Карин отговорил на светците така:

- Не съм ви извикал да ораторствате, а да принесете жертва на боговете.

- Ние принасяме - отговорили светците - безкръвната жертва на нашата душа - на Единия наш Бог, избавил ни от мрежите на дявола и дал Своя Единороден Син за спасението на целия свят. Този наш Бог не е създаден, но е Създател на всичко, а твоите богове са човешка измислица и дело на ръцете на занаятчиите и ако сред хората не съществуваша занаяти за изработване на вашите богове, вие не бихте имали на кого да се покланяте!

- Не дразнете вечните богове - казал Карин, - но по-добре принесете жертва и им се поклонете, ако не искате да бъдете подложени на вече приготвените за вас мъки.

- Да бъдеш посрамен ти, Карин, с твоите богове - казали, изпълнени със Светия Дух, Христовите раби. - Тъй като твоят ум се отвръща от вечно съществуващия Бог и се обръща към безчувствените и никога несъществували идоли, то нека, за твое посрамване и за това, от собствен опит да разбереш, че нашият Бог е всемогъщ - да се измени лицето ти и да се обърне назад!

Когато светците произнесли тези думи, лицето на Карин внезапно се изменило и шията му се извила така, че лицето му се оказало обърнато към гърба и никой не можел да му помогне. Той седял на трона си така с изкривена шия и обърнато лице. А народът, като видял това, извикал:

- Велик е християнският Бог и няма друг Бог освен него!

Тогава мнозина повярвали в Христа и умолявали светите лекари да изцелят царя. И сам той ги умолявал за това, казвайки:

- Сега наистина познах, че вие сте раби на истинния Бог. И така, умолявам ви - тъй като вече много сте излекували - изцелете и мене, за да повярвам и аз, че няма друг Бог освен Проповядвания от вас, сътворил небето и земята.

- Ако ти - казали му в отговор светците - познаеш дарилия ти живот и царство Бог и повярваш в Него с цялото си сърце, Той ще те изцели.

- Вярвам в Тебе - с висок глас произнесъл царят, - Господи Иисусе Христе, истинни Боже, помилуй ме и не си спомняй предишното ми незнание!

Скулптурен портрет на император Карин.

Управление: 282 – 284 г. (като цезар на запада с Кар), 284 – 285 г. (в съперничество с Диоклециан)

Когато царят произнесъл тези думи, шията му се изправила, лицето му застанало на мястото си и той, като станал, устремил очи към небето и като издигнал ръце, заедно с целия

народ въздал благодарност на Бога, казвайки така:

- Благославен си, Христе, истинни Боже, привел ме чрез тези свети Твои раби от тъмнина към светлина.

Получил изцеление по този начин, царят почел с дарове светите раби Козма и Дамян и ги отпуснал с мир.

Като излезли от Рим, светците се отправили към своето село. Жителите на това село, както и на съседните села, като чули за всичко, което се случило в Рим със светците, излезли да посрещнат Божиите угодници и ги приели с радост, веселейки се и прославяйки Владиката Христа. Междувременно светците по свой обичай отново обхождали околните градове и села, изцелявайки болестите и просвещавайки всички със светата вяра, а след това отново се връщали в своето село. Но ненавистникът на човешкия род - дяволът, като не успял да навреди на светците с първите си козни и не могъл да ги премахне измежду живите, намислил друг начин. В тази страна живеел много известен лекар, от когото първоначално се учили на лечителското изкуство и светите Козма и Дамян. Него и научил врагът на човешкия род, нетърпящ славата на Божиите угодници - да завиди на светците. Като ги извикал с лукавство, той ги повел към планината уж с цел да събират лечебни растения, затаявайки в сърцето си Каиновата мисъл. Той отвел светците далече и устроил така, че всеки да събира растения отделно. След това убил с камъни първо единия, а после по същия начин погубил и другия; след това взел телата им и ги скрил в намиращия се там кладенец.

Така светите Христови страдалци, безсребрениците Козма и Дамян, завършили живота си и се удостоили с мъченически венец от Христа, нашия Господ и Спасител, на Когото се отдава чест и слава с Отца и Светия Дух сега и в безкрайни векове. Амин.

Тропарь бессребреников

глас 8

Святии безсребреницы и чудотворцы Космо и Дамиане,/ посетите немощи наша:// туне приясте, туне дадите нам.

(Свети безсребреници Козма и Дамяне, посетете нашите немощи: даром получихте, даром ни дайте.)

Кондак бессребреников

глас 2

Благодать приемше исцелений,/ простираете здравие сущим в нуждах, врачеве,/ чудотворцы преславнии,/ но вашим посещением ратников дерзости низложите,// мир исцеляюще чудесы.

(Приели благодат на изцеление, давате здраве на нуждаещите се, лекари и преславни чудотворци: с вашето посещение потъпчете дързостта на врага като изцеляващи света с чудеса.)

Молитва святым бессребренникам и чудотворцам Косьме и Дамиану

К вам, святии безсребреницы и чудотворцы Космо и Дамиане, яко к скорым помощником и теплым молитвенником о спасении нашем, мы, недостойнии, преклоныше колена, прибегаем и, припадающе, усердно вопием: не презрите моления нас, грешных, немощных, во многая беззакония впадших и по вся дни и часы согрешающих. Умолите Господа, да пробавит нам, недостойным рабом Своим, великия и богатыя Своя милости; избавите нас от всякия скорби и болезни, вы бо прияли есте от Господа и Спаса нашего Иисуса Христа неоскудную благодать исцелений, ради твердыя веры, безмезднаго врачевания и мученическия кончины вашей.

Услышите нас, молящихся, и благоприятным ходатайством вашим испросите у Христа Бога православным людям на враги победу и одоление. Паки, припадающе, прилежно молим: испросите нам от Господа вся благополезная, яже в животе нашем временнем, наипаче же ко спасению вечному служащая, да сподобимся молитвами вашими уллучити кончину христианскую, безболезненну, непостыдну, мирну, и да избавимся от козней диавольских и вечныя муки, безконечнаго же и блаженнаго Царствия Небеснаго наследницы будем. Ей, угодницы Божии, не престаите молящися за ны, с верою к вам притекающия. Аще бо по множеству грехов наших и несмы достойны милосердия вашего, обаче вы, вернии подражателие человеколюбия Божия суще, сотворите, да принесем плоды достойны покаяния и в вечный покой достигнем, хваляще и благословяще дивнаго во святых Своих Господа и Бога и Спаса нашего Иисуса Христа, и Пречистую Матерь Его, и ваше теплое заступление, всегда, ныне, и присно, и во веки веков. Аминь.

Страдание на светия мъченик Потит (II в.)

При царуването на император Антонин, когато навсякъде било повдигнато гонение срещу християните, в Сардиния живеел един мъж, придържащ се към идолопоклонническото нечестие, на име Гилас. Той имал единствен син, тринадесетгодишен момък на име Потит. Потит бил вразумен с премъдрост от Бога - "стъкмил похвала из устата на младенци", и просветен от благодатта на Светия Дух дотолкова, че познал своя Творец и на Него Единия принасял своите молитви и поклонение, а от бездушните идоли се гнусял. Умеейки да чете книги, Потит намерил християнските божествени Писания и прочитайки ги, се изпълнил с духовна премъдрост и разум. Тайно от баща си се отдалечил при християните, приел свето Кръщение и се отвращавал от

мерзостните идолски жертвоприношения. Гилас, бащата на Потит, като забелязал, че синът му не се покланя на идолите, много се опечалил и започнал с нежност да го увещава да принесе заедно с него жертва на боговете.

- Татко - отговорил светият момък на тези увещания на Гилас, - ти не ми казваш добри думи, съветвайки ме да принеса жертва на бесовете! Ако ти истински обичаш мене, твоя син, с бащинска любов, съветвай ме това, което спасява, а не погубва душата. Желая и ти, като познаеш истината, да се отвърнеш от скверното заблуждение и да започнеш да служиш на Единия, живеещ на небесата и държащ всичко Бог - на Твореца на всяко творение!

Разгневен, бащата го заключил в отделна стая и дал заповед никой от домашните да не се осмелява да дава на момъка нито хляб, нито вода.

- Да видим - заплашил той - ще ти даде ли храна и питие твоят Бог, Когото почиташ!

В това време светият момък Потит, преклонил колене, се молел на Бога така:

“- Съди, Господи, обиждащите ме, и обори борещите се с мене”. Аз желая да служа на Тебе, моя Господ Иисус Христос, благоволил да слезе от небесата на земята заради спасението на човешкия род. Милостиво погледни на молитвата на Твоя смирен раб и ме укрепи в глада, както си укрепил хвърления в лъвовата яма Твой пророк Даниил. Ти си казал в Своето свето Евангелие: “блажени гладните и жадните за правда, защото те ще се наситят... Блажени изгонените заради правда, защото тяхно е царството небесно”. И така, не оставяй и мене заключен тук и измъчван с глад и жажда заради Твоята правда!

Свещецът прекарал много дни заключен, измъчван от баща си с глад и жажда, но укрепяван от Бога с духовна храна и напояван с благодатта на Светия Дух, от което лицето му сияело като слънце. Веселейки се в Господа, той казвал:

- Благодаря Ти, Владико, че си благоволил да ме наситиш, мене, Твоя недостоеен раб, с Твоите духовни блага, които получаващите желаят толкова по-силно, колкото повече получават. Моля Те, Боже благи и милосърдни, Боже на ангелите и архангелите, Който не искаш смъртта на грешника, а да се обърне и да бъде жив - чуй ме, когато викам към Тебе от цялото си сърце за моя родител: дари му познание на Твоята истина и разбиране на вярата; отвори ума му, за да може да познае Тебе, своя Творец и да послужи единствено на Тебе, а не на елинското многобожие. Нека не се радва за него врагът на християнския род - дяволът, но да се прослави в него Твоята всемогъща сила, наставляваща заблудените към спасение.

Когато свещецът се молел така, му се явил ангел Господен, който го укрепил и му казал:

- Ще получиш това, за което се молиш! Бог, в Когото вярваш от цялото си сърце, винаги е с тебе, и ти ще получиш това, което просиш от Него. Но знай и това, че срещу тебе е замислил козни губителят на човешките души - дяволът. И така, за тебе ще е необходимо да се облечеш "във всеоръжието Божие", за да можеш да се противиш на козните му.

Като казал това, ангелът на светлината се отдалечил.

Междувременно свещецът продължавал да се моли на Бога, казвайки:

"- Чуи, Господи, гласа ми, с който викам; помилуй ме и послушай ме".

След време, внезапно, в сияние на измамна светлина, на Потит се явил ангелът на тъмнината и му казал:

- Ето, дошъл съм при тебе, незлобиви момко, за да не изнемогваш телесно и душевно от глад и жажда, но да послушаш баща си и с него да се наситиш с храна. Аз съм Христос, умилил се над тебе; видях сълзите ти и дойдох да те посетя.

“- Махни се от Мене, сатана”, враже на истината - отговорил светият момък Потит на прелъстителя. - Няма да измамиш Божия раб: ти не си Христос, а антихрист.

Като казал това, светецът започнал да се моли така:

- Господи Иисусе Христе! Прогони от мене този скверен враг и го хвърли в бездната, в която е осъден заедно със своите слуги!

Тогава дяволът, оставяйки притворното ангелско подобие, станал огромен великан, висок петнадесет лакти, а след това отново се преобразил в огромен вол и заревал със страшен глас. А светецът, оградил се с кръстното знамение, му казал:

- Престани, зловни души, да изкушаваш Христовите воини! Няма да успееш да изплашиш изкупения със силата на кръста!

И дяволът начаса изчезнал, но гласът му се чувал отдалече и казвал:

- О, какъв млад момък ме побеждава! Къде да си намеря място сега? Срещу кого да пусна стрелите си? Ако се приближа към старец, той не би ме победил така лесно, както този момък. Но ще вляза в единствената дъщеря на император Антонин и върху нея ще покажа силата си! А против тебе, Потите, ще настроя царя и ще го науча да те погуби в страшни мъчения!

- Враже - отговорил свети Потит, - на каквито и мъчения да ме подложат, навсякъде ще те победа, но не аз, а моят Господ Иисус Христос!

Тогава дяволът избягал, викайки:

- Горко ми, защото съм победен от един момък!

След това бащата на Потит, Гилас, извеждайки го от стаята, в която бил заключен, му казал:

- Чедо, принеси жертва на боговете, защото императорът заповяда всеки, който не принася жертва на боговете, да бъде предаден на смърт след страшни мъчения или да бъде хвърлен на зверовете. Аз страдам за тебе, тъй като ти си единственият ми син; не искам да загубя своя наследник.

- На кои богове трябва - попитал светецът - да принеса жертви, за да ги зная по имена?

- Нима не знаеш - казал бащата - бог Зевс, Арей и Минерва?

- От деня, в който съм се родил - отговорил момъкът, - никога не съм чувал, че те са богове, а идоли. О, татко, ако ти знаеше колко велик е християнският Бог, Който, смирил Себе Си, ни е спасил, би повярвал в Него, защото Той е Единственият истинен Бог, сътворил небето и земята, а всички останали богове са езически бесове.

- Откъде са у тебе тези думи, които произнасяш? - попитал Гилас.

- Чрез моите уста говори Този, на Когото служа - отговорил светецът, - защото Той е казал в Своето Евангелие: "не се грижете, как или що да говорите; защото в оня час ще ви бъде внушено, какво да кажете".

- Нима не се боиш от мъченията, дете мое? - попитал Гилас. -

Какво ще правиш тогава, когато бъдеш отведен при управителя, който ще те предаде на люти мъчения?

- О, татко - отговорил, усмихвайки се, светият момък, - безумни думи произнасяш! Изкупителят на нашите души, моят Господ Иисус Христос - Той ще укрепи мене, Своя раб. Нима ти, татко, не знаеш това, че с името Господне Давид, невъоръжен юноша, убил с камъни силния Голиат и като извлякъл меча му, го обезглавил?

- Надявайки се на своя Бог, готов ли си да понесеш всички страдания? - попитал Гилас.

Светецът отговорил:

- Вярвам, че моят Творец, Отец и Син и Свети Дух, Единият Бог в Троица, ще ми даде сила не само мъжествено да понеса всички мъчения, но и без страх да умра за Него. И ти, татко, повярвай в Бога, за Когото ти говоря, и тогава ще се спасиш. Тези богове, на които сега се покланяш, са нищожество и никога никого не са спасили и не са могли нищо да направят. А и каква полза има да се кланяш на бездушна мед, камък, дърво, които, когато паднат на земята, не могат да станат, но се разбиват на части, и бидейки разбивани, не издават глас, тъй като са неми и безчувствени. С тези имена, с които наричате своите идоли, в древността са се назовавали най-скверните и беззаконни хора, занимавали се с бесовско магьсничество и предавали се на злодеяния от всякакъв род, достойни за всяко наказание. Държавните закони осъждат такива и ги предават на смъртно наказание и в днешно време. Окаяните души на вашите богове и в днешно време непрестанно се мъчат във вечния, никога неугасващ огън на ада. В същия огън безкрайно ще се мъчат и тези, които сега служат на идолите на тези богове. А нашият, во веки живеещ Бог, насочва всичко към добра цел, управлява всички видими и невидими творения, владее над небесното и земното. Той

наистина ще прослави в Своето небесно Царство вярващите в Него и вярно служещите Му. Впрочем, и на земята Той прави имената им славни, обогатявайки ги с чудесна благодат, с чиято сила те вършат знамения и чудеса. Защото Той казва: "повярвалите ще ги придружават тия личби: с името Ми ще изгонват бесове, ще говорят на нови езици; ще хващат змии, и, ако изпият нещо смъртоносно, няма да им повреди; на болни ще възложат ръце, и те ще бъдат здрави".

Слушайки такива думи, Гилас се изумил и казал:

- Сега познах, че християнският Бог, говорещ чрез устата на този момък това, което никога преди не съм чувал - е истинен Бог. Ако в този момък нямаше някаква божествена сила, той не би могъл от своето сърце да произнася такива думи. Но както виждам, чрез устата на моя син говори Сам Бог.

Като въздъхнал и заридал, Гилас казал:

- Горко на мене, грешния! Младият момък, моят син, е много по-разумен от мене, стареца. Той още в детска възраст е познал истинния Бог, а аз, остарял на години, досега не съм го познавал. Но сега вярвам със сърцето си и изповядвам с устата си, че няма друг Бог, освен християнския Бог, както и няма подобен на Него!

Така Гилас, повярвал в Христа, под ръководството на своя син, светия момък Потит, приел свето кръщение.

Свети Потит, подражавайки на апостолските трудове, след кръщението на баща си напуснал родината си Сардиния, отишъл в областта, наречена Епир, и там проповядвал Христовото име. След това оттам отишъл в град Валерия, където имало една жена на име Кириакия, съпруга на сенатора Агатон, тежко страдаща от проказа и нито един лекар не можел да я излекува от болестта ѝ. Като дошъл до

вратите на дома ѝ, свети Потит седнал като просяк. Случайно от този дом излязъл един скопец; свети Потит се обърнал към него с молба да му даде да пие вода.

- Тук ли си дошъл да искаш вода? - казал му скопецът.

- Жадувам - отговорил светецът - не толкова за вода от този дом, колкото за спасението на душите, за да се яви върху този дом благодатта на моя Господ Иисус Христос.

Скопецът, удивен от думите му, го попитал:

- Откъде си, момко, и как се казваш?

- Аз, както и ти - отговорил свети Потит, - съм роден от земя; името ми е Потит; раб съм на Владиката, на моя Господ Иисус Христос, Спасител на вярващите в Него човешки души и Целител на телесните недъзи. Той очиствал прокажените, вдигал от одъра разслабените, просвещавал слепите и с една дума възкресявал мъртвите.

- Ако ти си Негов раб - попитал скопецът, - можеш ли да изцеляваш прокажените?

- Където има вяра - отговорил светецът, - там ще има и изцеление, защото моят Владика, Христос Господ, според вярата дарява на всеки, който проси от Него.

- Можеш ли да излекуваш от проказа нашата господарка? - попитал скопецът.

- Ако тя повярва в Христа, моя Бог, ще бъде здрава - отговорил светецът.

- Ако ти я изцелиш - отбелязал скопецът, - ще бъдеш господар на всичките имения.

- Аз не искам - отговорил на това светецът - нито сребро, нито злато, нито имуществото, желая само да обърна душата

й към Христа, моя Бог.

След това скопецът разказал всичко това на своята господарка и свети Потит бил въведен при нея. Влизайки в спалнята ѝ, светецът казал:

- Да бъде над този дом мирът на моя Господ Иисус Христос!

- Умолявам те, изцели ме - казала Кириакия на светеца, - ако можеш да ме изцелиш.

- Повярвай в проповядвания от мене Бог и приеми свето Кръщение - отговорил светецът, - и тогава ще бъдеш здрава.

- Научи ме как да вярвам - казала жената.

Светецът започнал да я поучава за Христа Бога, посочвайки ѝ истинния път за спасение. Като го изслушала, жената казала на светеца:

- Вярвам, че няма друг Бог освен Този, за Когото ми говориш, и се надявам, че Той ще ме изцели; а ти постъпи така, както желаш.

Тогава свети Потит, преклонил колене, започнал със сълзи да се моли:

- Господи Иисусе Христе, Царю на ангелите, Спасителю на човешките души! Ти си казал на Своите ученици: "прокажени очиствайте, мъртви възкресявайте": чуй, Владико, и мене, Твоя раб, и изцели тази жена; да се яви Твоята благодат върху нея, за да познаят езичниците, че Ти си Бог истинен и няма друг Бог освен Тебе.

Като се помолил така, светецът определил ден за кръщение.

И ето, когато жената влязла в купела и се кръстила, тя веднага се очистила от проказата и излязла от купела напълно здрава, имайки тяло на юноша. Като видял това, мъжът на

Кириакия, Агатон и всичките му домашни повярвали в Христа и се кръстили. И много граждани, почти половината град, гледайки тях, приели светата вяра и благославяли Бога, казвайки:

- Наистина чрез този момък, който ни изведе от тъмнината на идолослужението, ние видяхме велика светлина.

- Ето, вие видяхте Божието величие - казвал им на това свети Потит, - сега спазвайте заповедите Му и ще получите вечното спасение!

След това, като излязъл от този град, свети Потит се отправил към пустинната планина, наречена Гаргара, и там живял със зверовете като с овце, защото, според Божиата заповед, зверовете му се подчинявали и го следвали.

По това време в дъщерята на император Антонин - Агния, се вселил бяс и силно я мъчел. Крайно опечален, императорът се молел за дъщеря си на своите богове, давайки им обети и казвайки така:

- Богове: Аполоне, Зевсе, Арфане, изцелете дъщеря ми, и аз ще ви принеса в жертва волове с позлатени рога!

А бесът чрез устата на девицата викал и казвал:

- Няма да си отида оттук дотогава, докато не дойде Потит, живеещ на планината Гаргара.

Тогава императорът незабавно изпратил един от своите сановници на име Геласий с четиридесет войници на тази планина да търсят Потит.

Изпратените се отправили към планината и като стигнали в Гаргарската пустиня, намерили Христовия раб с множество зверове около него. Войниците били обзети от голям страх и искали да побягнат, защото зверовете се обърнали към тях с

намерение да се нахвърлят върху им. Но светецът забранил на зверовете, казвайки:

- Идете си, откъдето сте дошли, и не причинявайте зло на никого.

И зверовете веднага се разотишли.

Тогава светецът казал на Геласий:

- Защо си дошъл при мене с толкова войска?

- Ти ли си Потит? - попитал Геласий.

- Аз съм грешен раб на моя Господ Иисус Христос - отговорил светецът.

- Император Антонин те вика - продължил Геласий, - ела с нас при него.

- За какво може да му трябва - възразил светецът - на нечестивия император един християнин?

Но войниците хванали светеца и го отвели в Рим. Императорът го попитал:

- От кой род си?

- Аз съм християнин - отговорил светецът - и родителите ми са християни.

- Нима ти не знаеш нашите императорски укази - попитал Антонин, - според които всеки, който не се покланя на нашите богове, бива предаден на смърт?

- Аз това и желая, да умра за Христа, моя Бог - отговорил светецът.

- До мене стигна слух - продължил императорът, - че ти можеш да изцелиш дъщеря ми, и ако направиш това, ще те

удостоя с много почести.

- Защо не я изцелят твоите богове? - възразил светецът на императора.

- Как се осмеляваш да ми говориш с такава дързост? - попитал императорът.

- Ако аз изцеля дъщеря ти - отговорил Потит на Антонин, - ще повярваш ли в Бога, в Когото аз вярвам?

Царят обещал да повярва.

- Зная - казал товава светецът, - че сърцето ти е закоравяло в нечестие и ти няма да повярваш, но ще направя това със силата на моя Бог заради събралия се народ и той да види, да повярва и да прослави името на Господа Иисуса Христа.

След това дъщерята на императора била доведена и поставена пред светеца.

- Какво, Потит - казал тогава дяволът на светеца чрез устата на бесноватата, - не ти ли казвах, че ще дойдеш при императора даже и против волята си?

Светецът, като духнал в лицето на девицата, казал на беса:

- Моят Господ Иисус Христос, Син на живия Бог, на Когото се подчинява всяка небесна, земна и подземна твар, ти запрещава, душе нечисти, и ти заповядва да излезеш от това Негово създание. Повече нямаш власт над нея.

При тези думи светецът ударил девицата с дясната си ръка по лицето; и в този миг всички видели излизащата от устата страшна змия. Излизайки от нея, змията изчезнала. Като видели това, стоящите наоколо се изпълнили с ужас и казали:

- Наистина, велик е Богът на този момък!

И много от тези, които били там, повярвали в Христа. Сам императорът, виждайки това, се удивлявал и казвал:

- О, каква велика сила има християнското възшебство!

- Безумни царю - казал му в отговор светецът, - горко ти, - защото, виждайки Божието величие, не вярваш в Бога!

- Аз въздавам благодарност - казал императорът - на моите богове, които изцелиха дъщеря ми.

- Ти лъжеш, императоре - отговорил светецът, - не твоите богове, но моят Господ Иисус Христос изцели дъщеря ти!

- Остави тия приказки - продължил императорът - и принеси жертва на моите богове, и аз ще те направя важен и почетен сред моите слуги. Ще ти дам злато, сребро и богатство.

На това свети Потит отговорил:

- Няма да имаш благополучие, императоре. Всичко, което ми обещавах, аз смятам за прах. Аз имам нетленно и неизказано богатство на небесата, което моят Господ Иисус Христос е приготвил за всички, които Го обичат. А твоето злато, сребро и всичките ти богатства ще бъдат изгорени в огъня!

- Пак ли започваш да говориш с мене дръзко? - възразил императорът.

- Да, аз не се боя от тебе - отговорил светецът, - защото моят Господ Иисус Христос е силен да ме освободи от ръцете ти.

- Ти ме оскърбяваш и позориш - продължил императорът, - но аз, щадейки твоята младост, съм готов да ти простя това и те съветвам да принесеш жертва на боговете, за да не пристъпя още сега към мъчения.

- Щади самия себе си - отговорил светецът, - защото страшен ад се приготвя за тебе и ти сам ще погинеш заедно с твоето

царство; ще гориш в неугасимия огън заедно с твоя баща, дявола.

След това императорът се изпълнил с гняв и ярост и заповядал да съблекат свети Потит и жестоко да го бият с пръчки.

Светецът, претърпял побоя, казвал:

- Благодаря Ти, Господи мой, за това, че ме удостои да пострадам за Твоето име!

- Какво желаеш, Потите - попитал императорът мъченика, - да умреш или да принесеш жертва на боговете, за да останеш жив и невредим?

- На кои богове - попитал Потит - ще заповядаш да принеса жертва?

Тогава императорът заповядал да прекратят мъченията и попитал мъченика:

- Нима не знаеш великия бог Зевс, Арфан и Минерва?

Свети Потит се усмихнал и казал:

- Да видим какви се тези богове и тогава ще направя така, както заповядаш.

Тогава императорът с радост повел мъченика към идолския храм; но още щом светецът се помолил тук на Бога Всевишни, идолите паднали и се разбили на парчета. Тогава светецът казал:

- Ако те са истинни богове, тогава защо паднаха и защо не стават, защо не помагат сами на себе си? Познай, императоре, колко велика е силата на моя Бог!

Императорът, преизпълнен със срам и гняв, заповядал да

оковат мъченика в тежко желязо и да го хвърлят в тъмница.

Когато светецът, затворен в тъмница, се молел на Бога, при него се явил светоносен ангел, който го укрепил и утешил. Тежките железни окови, които били на него, се разтопили като восък; в полунощ тъмницата се изпълнила със светлина и в нея се разнесло неизказано благоухание. Стражите, почувствали благоуханието, силно се изумили и се питали един друг откъде идва то. След това, като погледнали през прозореца на тъмницата, забелязали чудна светлина; като видели, че светецът е освободен от оковите, радва се, възхвалява Бога и беседва с ангела, се изпълнили със страх и ужас. На разсъмване те отишли при императора, за да му съобщят за всичко. Тогава императорът заповядал да устроят място за зрелища; на глашатаяте наредил да казват народът да се събере на това място. Когато се събрал много народ, дошъл императорът и като седнал на обичайното съдийско място, заповядал да изведат мъченика от тъмницата и да го представят на съд пред него. Доведен на това място, мъченикът се оградил с кръстното знамение и със светъл поглед застанал пред царя. Междувременно Антонин, пламтейки от гняв и гледайки заплашително към светеца, попитал:

- Потите, къде според тебе, се намираш сега?

- Намирам се на земята на моя Бог - отговорил Потит.

- Сега ще настъпи твоята гибел - продължил императорът - и кой бог ще те избави от моята ръка?

- Да се изпълни със срам лицето ти, императоре, защото едно куче има повече разум от тебе. Та нали кучето, получило хляб от ръката на някого, се умилква край този човек, а ти, който получи от Бога изцеление на дъщеря си, произнасяш хула срещу Него!

Тогава императорът заповядал да закачат светеца гол на едно дърво и да го обгарят със свещи, а след това да стържат тялото му с железни нокти. Претърпявайки страданията спокойно, като че не неговото тяло било подложено на мъки, светецът укорявал императора, казвайки:

- Къде са твоите заплахи, императоре? Ти се хвалеше, че ще ме победиш с мъчения, но аз по време на мъченията не чувствам никакви страдания. И така, виж и разбери, че тези мъчения причиняват страдания не на моето тяло, а на твоето сърце, тъй като аз ги побеждавам с търпението си и благодарение на тях се веселя още повече.

Посраменият император още по-силно пламнал от гняв и заповядал, като снемат мъченика от дървото, да го хвърлят на зверовете. Но зверовете, пуснати срещу светеца, падали пред него и ближели нозете му, а светецът викал към царя:

- Какво ще кажеш сега, скверни мъчителю? Нима и досега не виждаш силата на Христа, моя Бог?

Тогава императорът заповядал да върнат зверовете обратно и казал на палачите:

- Разсечете този окаян на части и ги хвърлете на кучетата!

Но когато палачите взели секирите и започнали да секат светеца, по действие на чудесната Божия сила плътта на светеца станала крепка като твърд камък или желязо и брадвите не могли да ѝ причинят никаква вреда, а палачите наранявали сами себе си. Гледащият това народ изпаднал в изумление и мнозина, приблизително около две хиляди, тогава повярвали в Христа и възкликнали:

- Наистина, в този момък действа същият Бог, Който преди е действал в пострадалите в този град Петър и Павел!

Виждайки това и чувайки гласа на народа, мъчителят се разтреперил и със сърдечен стон казал:

- О, колко голямо е вълшебството на този скверен християнин!

След това той заповядал да приготвят железен тиган, да разтопят масло в него, да сложат мъченика в тигана и да го горят; също и да разтопят олово и да обливат с него тялото на мъченика. Но светецът, намирайки се като на някое прохладно място, се веселял, славел Бога и казвал на императора:

- Заклевам те в твоята царска чест, добави ми още от това разтопено олово, защото аз усещам твърде голяма прохлада от него!

Императорът недоумявал какво по-люто мъчение да причини на Потит. И като свалил светеца от тигана, заповядал да донесат дълъг железен гвоздей и нажежен да го забият в главата на мъченика. Докато се изпълнявала тази заповед, по божествена сила станало така, че мъченикът, в чиято глава бил забит нажеженият гвоздей, оставал жив и здрав и не усещал никаква болка; а в същото време тези страдания, които трябвало да чувства мъченикът, се стоварили върху главата на императора, който със силни болки в главата, викал към мъченика:

- Рабе Христов, помилуй ме и ме избави от тази болест. Сега ще позная силата на твоя Бог!

- Нека те изцелят твоите богове - отговорил светецът.

Но императорът не преставал да умолява мъченика да го изцели.

Тогава мъченикът казал:

- Няма да получиш изцеление дотогава, докато не дойде

дъщеря ти, която моят Христос направи здрава.

Дъщерята на императора била извикана веднага. Тя паднала в нозете на мъченика и казала:

- Умолявам те, рабе Божий, кръсти ме в името на твоя Всесилен Бог, Когото проповядваш!

Светецът заповядал начаса да приготвят купел и в присъствието на целия народ сам кръстил дъщерята на императора, тъй като тогава било трудно да намерят свещеник, защото свещениците се укривали поради гонението. След кръщаването на царската дъщеря мъченикът издигнал ръце нагоре и отправил молитва към Бога за изцелението на императора, който веднага оздравял. Но - о, идолопоклонническа слепота и безумие! - вместо да познае истинния Бог и да Му благодари, нечестивият император започнал да въздава благодарност на своите скверни богове, казвайки:

- Благодаря ви, бог Аполон, бог Марс и богиня Минерва за това, че ме изцелихте!

Тогава светецът започнал строго да укорява и изобличава императора, отдал се на бесовското прелъстяване, в безумие и ожесточение. А императорът, разярен като бесноват, заповядал да отрежат езика на светеца и да избодат очите му. Но Христовият мъченик продължил да говори и след като бил отрязан езикът му, и прославял Бога:

“- Ще благославям Господа във всяко време; хвалата за Него винаги е в устата ми”, ще благославям Вложилия нова песен в устата ми и “ще пея Господу, Който ме е облагодетелствувал”, във веселие и радост.

А на императорът казал:

- Какво постигна, нечестиви, с това, че отрязва езика ми? Ти се надяваше с езика да отнемеш словото от устата ми, но ето, виждаш и чуваш, че аз говоря по благодатта на Христа, моя Бог, Който ще те победи, както в древността победи фараона.

Тогава императорът, виждайки, че е победен и посрамен, недоумявал какво още да направи с мъченика. Желаете ли да се избави от укори от страна на народа, накрая заповядал да обезглавят мъченика с меч.

Така светият Христов мъченик Потит съвсем млад положил душата си за Христа и сега царува с Него в безсмъртния живот на небесата. По молитвите на светия мъченик Потит да се удостоим и ние с този блажен живот по благодатта на нашия Господ Иисуса Христа, на Когото се отдава слава с Отца и Светия Дух сега и в безкрайни векове. Амин.

ЧЕТИ-МИНУТИ

{{_LINK1_}}